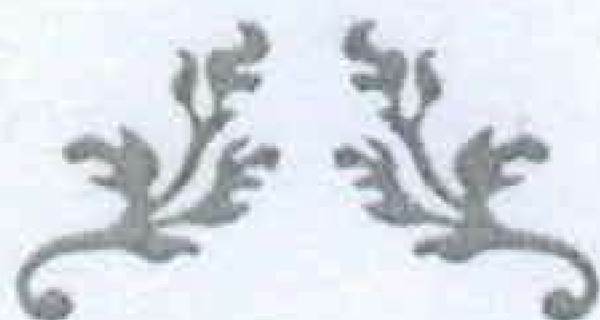

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
شورای عالی گسترش و برنامه‌ریزی آموزش عالی

برنامه درسی رشته

روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی

THE PSYCHOLOGY AND EDUCATION OF EXCEPTIONAL CHILDREN

مقطع دکتری

بر اساس مصوبه جلسهٔ شورای برنامه‌ریزی درسی دانشگاه مورخ ۱۴۰۱/۲/۳۱ این برنامه تصویب شد. برنامهٔ درسی بازنگری شده جهت اجرا ابلاغ می‌گردد.

دکتر عبدالله معتمدی
رئیس دانشگاه

* طرح بازنگری ... برنامه درسی *

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

شورای عالی گسترش و برنامه‌ریزی آموزش عالی

برنامه درسی رشته

روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی

THE PSYCHOLOGY AND EDUCATION OF EXCEPTIONAL CHILDREN

مقطع دکتری

مجری و تهیه کننده:

دکتر سعید رضایی — عضو هیات علمی دانشگاه علامه طباطبائی

همکار(ان):

دکتر عسگر علیمحمدی — عضو هیات علمی دانشگاه علامه طباطبائی

نکته: در تهیه برنامه درسی حاضر از مشورت مدیران گروه‌های رشته روانشناسی کودکان استثنایی دانشگاه تهران (دکتر سعید حسن‌زاده)، دانشگاه اصفهان (دکتر سالار فرامرزی)، دانشگاه تبریز (دکتر شهروز نعمتی) و همچنین نظرات اعضای کارگروه روانشناسی کودکان استثنایی، استفاده شده است.

جدول تغییرات

ردیف	عنوان برنامه‌درسی مصوب				عنوان برنامه‌درسی بازنگری شده				شرح بازنگری
	عناوین دروس	نوع درس	تعداد واحد		عناوین دروس	نوع درس	تعداد واحد		
			نظری	عملی			نظری	عملی	
۱	روان شناسی و توانبخشی افراد عقب مانده ذهنی	نظری	۲	-	اختلال‌های عصب تحولی	نظری-عملی	۱	۱	تغییر در عنوان تغییر در محتوا تغییر در نوع واحد
۲	روان شناسی و آموزش کودکان با نارسایی‌های حسی	نظری	۲	-	روانشناسی و توانبخشی کودکان با نارسایی بینایی و شنوایی	نظری	۲	-	تغییر در عنوان درس
۳	روشهای آمار پیشرفته و روش‌های تحقیق پیشرفته	نظری	۲	-	روش های تحقیق با تاکید بر نرم افزارهای تحلیل داده	نظری-عملی	۱	۱	تغییر در عنوان درس
٤	اختلال رفتاری وعاطفی	نظری	۲	-	آسیب شناسی روانی (اختلال‌های برونمود و درون نمود)	نظری	۲	-	تغییر در عنوان درس
٥	روان شناسی افراد تیز هوش و خلاق	نظری	۲	-	روان شناسی افراد تیز هوش و خلاق	نظری	۲	-	بدون تغییر
٦	ناتوانی های یادگیری خاص	نظری	۲	-	روانشناسی و توانبخشی اختلال‌های یادگیری و آموزشگاهی	نظری	۲	-	تغییر در عنوان درس
۷	روش های نوین اصلاح رفتار	نظری	۱	۱	درمان های شناختی- رفتاری	نظری-عملی	۱	۱	تغییر در عنوان درس
۸	توانبخشی شناختی	نظری	۲	-	توانبخشی شناختی	نظری-عملی	۱	۱	تغییر در واحد
۹	اختلال‌های ارتباطی و حرکتی	نظری	۲	-	عصب روانشناسی کودک	نظری	۲	-	تغییر در عنوان درس و محتوا
۱۰					کارورزی بالینی در حوزه کودکان	بدون واحد			جدید

فصل اول

مشخصات کلی برنامه درسی

الف) مقدمه

برنامه‌های درسی در هر نظام آموزشی بر ابتنای نیازها و شرایط اجتماعی و تربیتی، به ناچار به دنبال تغییر و به روزرسانی است. فشار فزاینده برای بهبود کیفیت عملکرد و همگام سازی بروندادهای نظام آموزشی با تحولات جامعه باعث شده است که بسیاری از کشورها، فرایند بهسازی و تغییر مولفه‌های مختلف نظام آموزش عالی خود و به ویژه برنامه های درسی را مورد توجه قرار داده و اقدامات متعددی را برای تسهیل این حریان در پیش بگیرند. یکی از رشته‌هایی که امروزه بسیار مورد توجه قرار گرفته است، رشته روان‌شناسی است. انتظار از این رشته در سطح جامعه به گونه‌ای افزایش یافته است که بسیاری از موسسات علمی به دنبال همگام سازی این رشته با تغییر تحولات جامعه هستند.

رشته روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی یکی از شاخه‌های رشته روان‌شناسی است که به دنبال آشنا نمودن دانشجویان با حوزه‌های مختلف این رشته از قبیل اختلال‌های عصب- تحولی (اختلال طیف اتیسم، عقب ماندگی ذهنی، اختلال‌های یادگیری)، اختلال های رفتاری (نارسایی توجه / بیش فعالی، اختلال سلوک، نافرمانی مقابله‌ای)، اختلال های هیجانی (اختلال‌های اضطرابی و اختلال‌های خلقی) و اختلال‌های حسی - حرکتی است. این رشته سعی دارد ضمن آشناسازی دانشجویان با حیطه‌های مختلف کودکان استثنایی، نحوه استفاده از مداخلات و شیوه‌های درمانی و به طور کلی کسب مهارت‌های نظری و عملی در این رشته را فراهم آورد. به لحاظ تاریخی، رشته روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی از حدود ۵۰ سال پیش به طور رسمی در دنیا تاسیس شده است و دانشگاه‌ها به پذیرش دانشجو در این زمینه پرداختند. مقطع دکتری در هر رشته‌ای به دلیل تخصصی و حرفه‌ای بودن از اهمیت زیادی برخوردار است.

ب) مشخصات کلی، تعریف و اهداف

هدف اساسی تدوین رشته «روان‌شناسی کودکان استثنایی» تعلیم متخصصانی است که با احاطه به آثار علمی و روزآمدترین یافته‌های پژوهشی در زمینه مربوطه، تحقق استقلال علمی و فرهنگی را در راستای ارزش‌های ملّی و دانشگاه اسلامی در داخل کشور میسر گردانند.

رشته «روان‌شناسی کودکان استثنایی» دانشجویان را برای دستیابی به اهداف زیر آموزش داده و تربیت می‌کند:

- توانایی انجام مداخلات درمانی و بالینی:

۱) ارزیابی و تشخیص اختلالات در حوزه کودکان استثنایی

۲) طبقه‌بندی کودکان استثنایی

۳) بکارگیری مداخله بهنگام برای این کودکان به منظور به حداکثر رساندن توانایی‌های ذهنی و جسمی کودکان استثنایی با توجه به ویژگی‌های روان‌شناختی و جسمانی آنها

۴) بکارگیری مداخلات صحیح و موردنیاز برای این کودکان

۵) پیگیری‌های مناسب پس از جلسات مداخلات

- توانایی انجام مداخلات توانبخشی:

۱) اجرای روش‌های توانبخشی شناختی، روانی و حرکتی مورد نیاز کودکان استثنایی برای به حداکثر رساندن توانایی‌های ذهنی و جسمی کودکان استثنایی با توجه به ویژگی‌های عقلانی و جسمانی آنها

۲) آموزش خانواده و راهنمایی والدین کودکان استثنایی به منظور توان‌بخشی برای سازگاری بهتر آنها با زندگی و آموزش مهارت‌های مورد نیاز

۳) بکارگیری فناوری‌های نوین در زمینه توانبخشی کودکان استثنایی

۴) توانایی به کارگیری مداخلات بومی فرهنگی با تاکید بر دیدگاه‌های اسلامی- ایرانی مانند توانمندسازی مبتنی بر معنویت

- توانایی انجام آموزش ویژه:

۱) رفع مشکلات و نارسایی‌های یادگیری این کودکان

۲) برنامه‌ریزی جهت آموزش دروس تحصیلی به دانش‌آموزان استثنایی

۳) طراحی و اجرای برنامه‌های آموزشی دانش‌آموزان استثنایی

۴) طراحی امکانات آموزشی مناسب این کودکان

۵) استفاده از شیوه‌های نوین آموزش و پرورش دانش‌آموزان استثنایی

۶) توسعه آموزش تلفیقی و فراهم‌سازی زمینه‌های آموزش فراگیر برای دانش‌آموزان استثنایی

۷) تلاش در جهت عادی‌سازی آموزش دانش‌آموزان استثنایی

۸) ایجاد نگرش مثبت نسبت به توانمندی‌های کودکان استثنایی در اولیا و مربیان دانش‌آموزان عادی

۹) توانایی تغییر نگرش والدین کودکان استثنایی براساس آموزه‌های دینی و معنوی

- علمی و دانشگاهی:

۱) ادامه تحصیل تا مقطع دکتری در رشته‌های مرتبط با حیطه روان‌شناسی و توانبخشی مانند روان‌شناسی کودکان استثنایی، روان‌شناسی بالینی کودک، روان‌شناسی بالینی و...

۲) تدوین مقالات پژوهشی مرتبط با حیطه کودکان استثنایی

۳) تألیف کتب علمی و آموزشی در زمینه کودکان استثنایی

۴) تدریس فارغ‌التحصیلان مقطع دکتری این رشته در رشته روان‌شناسی کودکان استثنایی در دانشگاه‌های دولتی و غیردولتی

پ) ضرورت و اهمیت

افزایش نرخ موالید طی دهه‌های اخیر موجب شده‌است که کشور ما از لحاظ جمعیت‌شناختی بافت نسبتاً جوانی پیدا کند. چنین بافتی می‌تواند نقطه عطف و امیدی در ارتقای یک کشور محسوب شود، به شرط آنکه شرایط مناسب اجتماعی، اقتصادی، بهداشتی و آموزشی برای رشد بهنجار افراد فراهم آید. چه در غیراین‌صورت، این منبع عظیم انسانی سرشار از تکاپو و سازندگی به یک منبع انسانی رشدنایافته، بیمار و سرگردان مبدّل خواهد شد و کشور را به انحطاط خواهدکشید. وضعیتی که باید یک بحران ملّی تلقی گردد. در همین راستا باید به این نکته توجه شود که براساس آمارهای مجامع معتبر حدود ۱۰ تا ۱۵ درصد از کودکان سنین مدرسه‌رو در جهان به گونه‌ای نیازمند بهره‌گیری از خدمات ویژه می‌باشند و ایران نیز از این قاعده مستثنی نیست. از سوی دیگر برنامه‌های آموزشی و توانبخشی ویژه

دانشگاه علامه طباطبائی

در جهان دائماً در حال تغییر و تحوّل است و پیشرفت روزافزون علم و فنّاوری این فرایند را تسریع کرده است، از این رو روزآمدی در زمینه ارزیابی، تشخیص بهنگام، توانبخشی و بازپروری این افراد در چهارچوب ارزش‌های اسلامی-ایرانی از ملزومات پیشگیری از عواقب جبران‌ناپذیر آتی است.

بنابراین توجه به ویژگی‌ها و نیازهای روان‌شناختی، آموزشی و توانبخشی افراد با نیازهای ویژه، لزوم تربیت نیروی انسانی متخصص و ماهر و همچنین اهمیت تأمین مدرس و پژوهشگر برای دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی، برنامه‌ریزی و اجرای دوره آموزشی دکتری روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی ضروری می‌سازد.

ت) تعداد و نوع واحدهای درسی

جدول (۱)- توزیع واحدها

نوع دروس	تعداد واحد
دروس عمومی	-
دروس پایه	-
دروس تخصصی الزامی	۱۸ واحد
دروس تخصصی اختیاری	-
رساله	۱۸ واحد
جمع	۳۶ واحد

ث) مهارت، توانمندی و شایستگی دانش‌آموختگان

مهارت‌ها، شایستگی‌ها و توانمندی‌های ویژه	دروس مرتبط
دانشجو پس از اتمام دوره تحصیل قادر خواهد بود با مبانی، اصول و روش‌های مداخله و توانبخشی اختلالاهای عصب-تحولی مانند اختلال طیف اتیسم و نارسایی توجه/بیش‌فعالی آشنایی پیدا کند.	اختلال‌های عصب تحولی عصب روانشناسی کودک توانبخشی شناختی
دانشجو پس از اتمام دوره تحصیل قادر خواهد بود از نرم افزارهای تحلیل داده جهت تحلیل داده‌های پژوهش خود استفاده نماید.	روش‌های تحقیق با تاکید نرم افزارهای تحلیل داده
دانشجو پس از اتمام دوره تحصیل قادر خواهد بود با مبانی، اصول و روش‌های مداخله و توانبخشی اختلالاهای رفتاری -هیجانی و خانواده‌های آن‌ها آشنایی پیدا کند.	آسیب‌شناسی روانی (اختلال‌های برون‌نمود و درون‌نمود) درمان‌های شناختی - رفتاری(کودکان و نوجوانان) بهداشت روان خانواده (خانواده کودکان استثنایی)
دانشجو پس از اتمام دوره تحصیل قادر خواهد بود به توصیف، تبیین و مداخله در حوزه‌های مختلف کودکان استثنایی مانند افراد تیزهوش، اختلالاهای یادگیری و نارسایی حسی آشنایی پیدا کند.	روان‌شناسی افراد تیزهوش و خلاق روانشناسی و توانبخشی اختلال های یادگیری و اموزشگاهی روان‌شناسی و توانبخشی کودکان با نارسایی بینایی وشنوایی
آشنایی و تسلط بر اختلال‌های عصب تحولی	اختلال‌های عصب تحولی عصب روانشناسی کودک توانبخشی شناختی
آشنایی و تسلط بر اصول روش تحقیق پیشرفته	روش‌های تحقیق با تاکید نرم افزارهای تحلیل داده
آشنایی و تسلط بر آسیب‌شناسی و شناخت اختلال‌های روانی در دوران کودکی و چالش‌های خانواده‌های آن‌ها	آسیب‌شناسی روانی (اختلال‌های برون‌نمود و درون‌نمود) درمان‌های رفتاری شناختی(کودکان و نوجوانان)

مهارت‌ها، شایستگی‌ها و توانمندی‌های ویژه	دروس مرتبط
	بهداشت روان خانواده (خانواده کودکان استثنایی)
تشخیص و طبقه‌بندی کودکان استثنایی به حداکثر رساندن توانایی‌های ذهنی و جسمی کودکان استثنایی با توجه به ویژگی‌های روان‌شناختی و جسمانی آنها. توانایی ارزیابی کودکان و انجام انواع آزمون‌های معتبر به فراخور نیاز شناسایی اختلال. درمان اختلال‌های روان‌شناختی و توان‌بخشی کودکان استثنایی برای سازگاری بهتر آنها با زندگی و آموزش مهارت‌های مورد نیاز	روان‌شناسی افراد تیزهوش و خلاق روانشناسی و توانبخشی اختلال های یادگیری و اموزشگاهی روان‌شناسی و توانبخشی کودکان با نارسایی بینایی وشنوایی

ج) شرایط و ضوابط ورود به دوره

با توجه به سرفصل‌ها و اهداف دوره، داشتن مدرک کارشناسی و کارشناسی ارشد در یکی از رشته‌های روانشناسی (روانشناسی و آموزش کودکان استثنایی، روانشناسی بالینی و روانشناسی عمومی) توسط داوطلبان، ارجحیت دارد.

شرایط ورود مطابق با ضوابط و مقررات وزارت علوم، تحقیقات و فنّاوری می‌باشد. بنابراین، متقاضیان برای ورود به دوره دکتری رشته روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی تابع شرایط عمومی و اختصاصی آزمون دکتری مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری می‌باشند. مواد و ضرایب امتحانی آزمون ورودی در جدول زیر ذکر شده است:

مواد و ضرایب امتحانی دوره دکتری رشته روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی	
نام درس	**ضریب**
استعداد تحصیلی	۱
زبان خارجی	۱
مجموعه دروس تخصصی در سطح کارشناسی شامل (روانشناسی و آموزش کودکان استثنایی) و کارشناسی ارشد شامل (آمار و روش تحقیق (کمی، کیفی و آمیخته) (آسیب‌شناسی روانی کودک)	۴

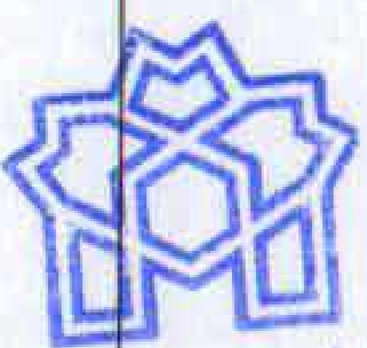
فصل دوم

جدول عناوین و مشخصات دروس

جدول (۱)- عنوان و مشخصات کلی دروس تخصصی الزامی

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد	نوع واحد			تعداد ساعات		پیش نیاز / هم نیاز
			نظری	عملی	نظری - عملی	نظری	عملی	
۱	اختلال‌های عصب تحولی	۲	۱	۱	*	۱۶	۳۲	ندارد
۲	روان‌شناسی و توانبخشی کودکان با نارسایی بینایی وشنوایی	۲	۲	-		۳۲	-	ندارد
۳	روش های تحقیق با تاکید بر نرم افزارهای تحلیل داده	۲	۱	۱	*	۱۶	۳۲	ندارد
۴	آسیب شناسی روانی (اختلال‌های برونمود و درون نمود)	۲	۲	-		۳۲	-	ندارد
۵	روان شناسی افراد تیز هوش و خلاق	۲	۲	-		۳۲	-	ندارد
۶	روانشناسی و توانبخشی اختلال‌های یادگیری و آموزشگاهی	۲	۲	-		۳۲	-	ندارد
۷	درمان‌های شناختی-رفتاری	۲	۱	۱	*	۱۶	۳۲	ندارد
۸	توانبخشی شناختی	۲	۱	۱	*	۱۶	۳۲	ندارد
۹	عصب روانشناسی کودک	۲	۲	-		۳۲	-	ندارد
۱۰	کارورزی بالینی در حوزه کودکان	بدون واحد		*				

فصل سوم

ویژگی‌های دروس

عنوان درس به فارسی:	اختلال‌های عصب تحولی			
عنوان درس به انگلیسی:	Neurodevelopmental disorders		نوع درس و واحد	
دروس پیش‌نیاز:	ندارد		پایه ☐	نظری ☐
دروس هم‌نیاز:	ندارد		تخصصی اجباری ■	عملی ☐
تعداد واحد:	۲ واحد		تخصصی اختیاری ☐	نظری-عملی ■
تعداد ساعت:	۴۸ ساعت		رساله / پایان‌نامه ☐	

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر: ....

الف) هدف کلی

آشنایی و تسلط بر اختلال های عصب تحولی

ب) اهداف ویژه

- آشنایی و تسلط بر اصول و برنامه های توان بخشی کودکان با اختلال های عصب تحولی
- آشنایی و تسلط دانشجویان بر ملاحظات آموزشی مورد نیاز کودکان با اختلال های عصب تحولی
- آشنایی و تسلط دانشجویان بر نگرش ها، نیازها و قابلیت های والدین کودکان با اختلال های عصب تحولی

پ) مباحث یا سرفصل‌ها

- معرفی نشانگان، ملاک های تشخیصی، طبقه بندی و میزان شیوع اختلال های عصب تحولی شناختی به تفکیک اختلال
- بررسی سبب‌شناسی اختلال های عصب تحولی شناختی
- بررسی نیمرخ شناختی کودکان با اختلال عصب تحولی شناختی به تفکیک اختلال
- بررسی مشکلات یادگیری کودکان با اختلال عصب تحولی شناختی
- معرفی ارزیابی های روان شناختی کودکان با اختلال عصب تحولی شناختی
- بررسی مهارت های اجتماعی و هیجانی کودکان با اختلال عصب تحولی شناختی به تفکیک اختلال
- معرفی برنامه های توان بخشی مبتنی بر خانواده در کودکان با اختلال عصب تحولی شناختی
- بررسی مشکلات جسمانی و روان شناختی همبود با اختلال های عصب تحولی شناختی
- معرفی فناوری ها و برنامه های نرم افزاری در توان بخشی و آموزش کودکان با اختلال های عصب تحولی شناختی
- توانمندسازی مبتنی بر آموزه های دینی و معنوی و بومی برای خانواده کودکان با اختلال عصب تحولی شناختی

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف

محتوای آموزشی منطبق با سر فصل ها و هدف های آموزشی به صورت منسجم ارائه می شود. همچنین از فیلم های آموزشی در جهت تفهیم بیشتر مطالب استفاده می شود. در راستای مشارکت و حضور فعال دانشجویان، بخشی از زمان کلاس به ارائه جدیدترین مطالب علمی و پژوهشی منطبق با سرفصل های پیشنهادی توسط دانشجویان اختصاص داده می شود.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی)

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال	۵۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال	۵۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

این واحد مانند سایر واحدهای درسی دانشگاه در کلاس درس یا در صورت لزوم در فضای آموزشی برخط امکان پذیر است.

چ) فهرست منابع پیشنهادی

شریفی‌درآمدی، پرویز و میرقائمی، طاهره‌السادات (۱۴۰۰). روان‌شناسی مرضی کودک و نوجوان با تاکید بر اختلال‌های عصب تحولی: ماهیت و روندها، انتشارات کتابخانه فرهنگ

پورنسایی، غزل، و پیرخائفی، علیرضا (۱۳۹۹). الگوی عصب روانشناختی خلاق‌سازی ذهن، نشر روهان: تهران

کلیکمن، سیمرود. (۱۴۰۰). عصب روان شناسی بالینی کودک. ترجمه رضایی، سعید. تهران: انتشارات آوای نور.

عقیقی‌روان، فاطمه (۱۳۹۹). ناتوانی یادگیری عصب روانشناختی، دانش پژوهان شریف یار، تهران.

مطهری، مرتضی . (۱۳۹۶). انسان و سرنوشت. تهران: انتشارات صدرا

Chen, B, & Kenneth Y. (2020). Neurodevelopmental Disorders: Comprehensive Developmental Neuroscience 1st Edition, Academic Press.

Nicholls, C. J. (2018). *Neurodevelopmental disorders in children and adolescents: A guide to evaluation and treatment*. Routledge.

Vargo, F. E. (2015). Neurodevelopmental disorders: A definitive guide for educators. WW Norton & Company.

Nicoll, N. (2021). Assessment and Diagnosis of Neurodevelopmental Disorders in Young Children: A Practical Guide. Routledge.Barkley, R. (2015). Attention deficit hyperactivity disorder. New York: Guilford press

Harris, J. (2006). Intellectual Disability: Understanding its Development, Causes, Classification, Evaluation, and Treatment. Oxford University Press.

عنوان درس به فارسی:	روانشناسی و توانبخشی کودکان با نارسایی بینایی و شنوایی			
عنوان درس به انگلیسی:	psychology and rehabilitation of children with deafness and blindness		نوع درس و واحد	
دروس پیش‌نیاز:	ندارد		پایه ☐	نظری ■
دروس همنیاز:	ندارد		تخصصی اجباری ■	عملی ☐
تعداد واحد:	۲ واحد		تخصصی اختیاری ☐	نظری-عملی ☐
تعداد ساعت:	۳۲ساعت		رساله / پایان‌نامه ☐	

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر: ....

الف) هدف کلی

آشنایی و تسلط دانشجویان بر سبب شناسی، میزان شیوع و ویژگی های جمعیت شناسی کودکان نابینا و ناشنوا

ب) اهداف ویژه

- آشنایی و تسلط دانشجویان بر انواع آسیب‌های شنوایی و بینایی
- آشنایی و تسلط دانشجویان بر تاریخچه آموزش و توانبخشی نارسایی حسی
- آشنایی و تسلط دانشجویان بر اصول و انواع روش‌های آموزشی در کودکان با نارسایی حسی به تفکیک نارسایی
- آشنایی و تسلط دانشجویان بر انواع رویکردهای توانبخشی در کودکان با نارسایی حسی به تفکیک نارسایی

پ) مباحث یا سرفصل‌ها

- تعاریف ناشنوایی، سخت شنوایی و اصطلاحات مربوطه
- طبقه‌بندی اختلالات ناشنوایی بر اساس: میزان افت و محل آسیب شنوایی
- تاریخچه آموزش ناشنوایان: در غرب و ایران
- روش‌های ارتباطی: ارتباط دستی، ارتباط شفاهی، ارتباط کامل، گفتار نشانه‌دار، الفبای گویا، الفبای دستی
- مداخله زودهنگام و اهمیت آن
- اختلال پردازش شنیداری مرکزی
- تعاریف نابینایی و اصطلاحات مربوطه
- نارسایی حسی بینایی و فرایند تحول روانی
- توان بخشی کودکان نابینا-ناشنوا
- توانمندسازی مبتنی بر آموزه های اسلامی، دینی - معنوی و بومی برای خانواده کودکان نابینا و ناشنوا

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف

محتوای آموزشی منطبق با سر فصل ها و هدف های آموزشی به صورت منسجم ارائه می شود. همچنین از فیلم های آموزشی در جهت تفهیم بیشتر مطالب استفاده می شود. در راستای مشارکت و حضور فعال دانشجویان، بخشی از زمان کلاس به ارائه جدیدترین مطالب علمی و پژوهشی منطبق با سرفصل های پیشنهادی توسط دانشجویان اختصاص داده می شود.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی)

فعالیت‌های کلاسی در طول نیمسال	۵۰ درصد
آزمون پایان نیمسال	۵۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

این واحد مانند سایر واحدهای درسی دانشگاه در کلاس درس یا در صورت لزوم در فضای آموزشی برخط امکان پذیر است.

چ) فهرست منابع پیشنهادی

بینش، کوثرسادات (۱۴۰۰). *کارکردهای اجرایی مغز در جوانان عادی و آسیب‌دیده بینایی*، ناشر: راز نهان

حسن‌زاده، سعید (۱۳۸۸). *روان‌شناسی و آموزش ناشنوایان*، تهران: انتشارات سمت.

دیوید اچ وارن. (۱۳۹۰). *کتاب نابینایی و کودکان رویکرد افتراقی*. مترجمان پرویز شریفی درآمدی، محمدرضا شاهی. انتشارات آوای نور.

موللی، گیتا و همکاران. (۱۳۹۸). *مبانی و راهنمای بالینی مداخله زودهنگام پس از تشخیص کم‌شنوایی / ناشنوایی در کودکان*. انتشارات دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، تهران

محمودی‌احمدآبادی، طاهره (۱۴۰۰). *آسیب‌شناسی گفتار و زبان در نابینایان*: ارزیابی‌ها و مداخله‌ها، قم: سرای کتاب.

نظری، صدیقه (۱۴۰۰) *مداخلات آموزشی و توان‌بخشی در افراد آسیب‌دیده بینایی*، ناشر: ندای کارآفرین.

مطهری، مرتضی . (۱۳۹۶). انسان و سرنوشت. تهران: انتشارات صدرا

Bauman-Waengler, J. (2016). *Articulation and phonology in speech sound disorders*. Ocean View School District, Oxnard, California.

Hull, R. H. (Ed.). (2019). *Introduction to Aural Rehabilitation: Serving Children and Adults with Hearing Loss*. Plural Publishing.

Meadow, K. P. (2020). *Deafness and child development*. University of California Press.

Parr, J. R., Dale, N. J., Shaffer, L. M., & Salt, A. T (2021). *Children with Vision Impairment: Assessment, Development and Management*. Mac Keith Press

عنوان درس به فارسی:	روش‌های تحقیق با تاکید بر نرم افزارهای تحلیل داده			
عنوان درس به انگلیسی:	Research Methods Based on Data Analytics Tools & Software		نوع درس و واحد	
دروس پیش‌نیاز:	ندارد		پایه ☐	نظری ☐
دروس هم‌نیاز:	ندارد		تخصصی اجباری ■	عملی ☐
تعداد واحد:	۲ واحد		تخصصی اختیاری ☐	نظری-عملی ■
تعداد ساعت:	۴۸ ساعت		رساله / پایان‌نامه ☐	

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر: ....

الف) هدف کلی

آشنایی و تسلط دانشجویان بر تحقیق و مفاهیم اساسی آن

ب) اهداف ویژه

- آشنایی و تسلط دانشجویان بر انواع روش تحقیق
- آشنایی و تسلط دانشجویان بر روش‌های گردآوری داده‌ها
- آشنایی و تسلط دانشجویان بر روش‌های تحلیل داده‌ها
- آشنایی و تسلط دانشجویان بر نرم افزارهای نوین تحلیل داده‌ها

پ) مباحث یا سرفصل‌ها

- اصول و مراحل روش تحقیق
- انواع روش تحقیق در روانشناسی و علوم تربیتی
- شناسایی و بیان مساله
- سازه، مفهوم متغیر
- گزارهای مساله تحقیق
- بررسی پیشینه پژوهش
- گردآوری و تحلیل داده‌ها
- استفاده از نرم افزار های نوین در تجزیه و تحلیل داده‌ها

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف

محتوای آموزشی منطبق با سر فصل ها و هدف های آموزشی به صورت منسجم ارائه می شود. همچنین از فیلم های آموزشی در جهت تفهیم بیشتر مطالب استفاده می شود. در راستای مشارکت و حضور فعال دانشجویان، بخشی از زمان کلاس به ارائه جدیدترین مطالب علمی و پژوهشی منطبق با سرفصل های پیشنهادی توسط دانشجویان اختصاص داده می شود.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی)

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال	۵۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال	۵۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

این واحد مانند سایر واحدهای درسی دانشگاه در کلاس درس یا در صورت لزوم در فضای آموزشی برخط امکان پذیر است.

چ) فهرست منابع پیشنهادی

بهرامی هادی و همکاران، (۱۴۰۰). *روش تحقیق پیشرفته در روانشناسی*، تهران: انتشارات آوای نور

جان دبلیو کرسول(۲۰۱۷)، *طرح پژوهش: رویکردهای کیفی، کمی و ترکیبی*. ترجمه علیرضا کیامنش. تهران: نشر آییژ

خانه‌کشی، علی . حنیفه، معصومه (۱۴۰۰). *روش تحقیق کاربردی در علوم رفتاری*. تهران: نشر نوین پویا

نظری، رضا. شکوهی، علیرضا (۱۴۰۰). *روش تحقیق در علوم انسانی (با رویکرد پایان‌نامه‌نویسی)*، تهران: نشر تام آی

Bazeley, P. (2013). *Qualitative data analysis*: Practical strategies. Sage.

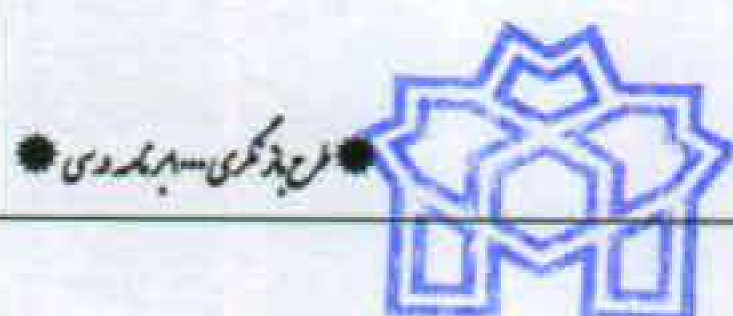
Coolican, H. (2017). *Research methods and statistics in psychology*. Psychology Press.

Jhangiani, R. S., Chiang, I. C. A., Cuttler, C., & Leighton, D. C. (2019). *Research methods in psychology*. Kwantlen Polytechnic University.

Nestor, P. G., & Schutt, R. K. (2018). *Research methods in psychology: Investigating human behavior*. Sage Publications.

Rivas, C. (2012). Coding and analysing qualitative data. Researching society and culture, 3, 367-392.

Schweigert, W. A. (2021). *Research methods in psychology*: A handbook. Waveland Press.

دانشگاه علامه طباطبائی

عنوان درس به فارسی:	آسیب شناسی روانی (اختلال‌های برون‌نمود و درون‌نمود)			
عنوان درس به انگلیسی:	Psychopathology (Externalizing & Internalizing Disorders)		نوع درس و واحد	
دروس پیش‌نیاز:	ندارد		پایه ☐	نظری ■
دروس هم‌نیاز:	ندارد		تخصصی اجباری ■	عملی ☐
تعداد واحد:	۲ واحد		تخصصی اختیاری ☐	نظری-عملی ☐
تعداد ساعت:	۳۲ ساعت		رساله / پایان‌نامه ☐	

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر: ....

الف) هدف کلی

آشنایی و تسلط دانشجویان بر طبقه‌بندی ، تشخیص، ارزیابی، مداخله و درمان اختلال‌های هیجانی رفتاری

ب) اهداف ویژه

- آشنایی و تسلط دانشجویان بر انواع اختلال‌های رفتاری
- آشنایی و تسلط دانشجویان بر انواع اختلال‌های هیجانی
- آشنایی و تسلط دانشجویان بر رویکردهای درمانی و مداخله‌ای برای اختلال‌های هیجانی-رفتاری

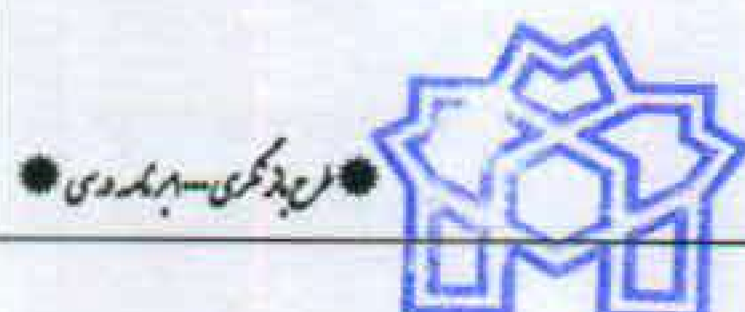
پ) مباحث یا سرفصل‌ها

- تعاریف اختلال‌های رفتاری-هیجانی و اصطلاحات مربوطه
- چشم‌انداز تاریخی اختلال‌های رفتاری-هیجانی
- طبقه‌بندی اختلال‌های هیجانی رفتاری بر اساس DSM5 و محورهای مورد نظر
- تشخیص و ارزیابی اختلال‌های هیجانی رفتاری
- مدل‌های زیستی، روان‌پویشی و شناختی-رفتاری به اختلال‌های هیجانی رفتاری
- اختلال‌های درون‌نمود (اختلال‌های افسردگی، اختلال بی‌نظمی خلق اخلال‌گر، اختلال‌های اضطرابی)
- اختلال‌های برون‌نمود (اختلال نقص توجه/بیش‌فعالی، اختلال نافرمانی مقابله‌ای، اختلال سلوک و پرخاشگری)
- پیشگیری، درمان و مداخله برای اختلال‌های هیجانی رفتاری
- آسیب شناسی روانی براساس آموزه های دینی و معنوی و بومی

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف

محتوای آموزشی منطبق با سر فصل ها و هدف های آموزشی به صورت منسجم ارائه می شود. همچنین از فیلم های آموزشی در جهت تفهیم بیشتر مطالب استفاده می شود. در راستای مشارکت و حضور فعال دانشجویان، بخشی از زمان کلاس به ارائه جدیدترین مطالب علمی و پژوهشی منطبق با سرفصل های پیشنهادی توسط دانشجویان اختصاص داده می شود.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی)

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال	۵۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال	۵۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

این واحد مانند سایر واحدهای درسی دانشگاه در کلاس درس یا در صورت لزوم در فضای آموزشی برخط امکان پذیر است.

چ) فهرست منابع پیشنهادی

آریاپوران، سعید (۱۴۰۰). *روان‌شناسی نابهنجاری کودک*. تهران: ناشر: ارجمند

پاشا، سرگل و همکاران. (۱۴۰۰). *روانشناسی مرضی و اختلالات یادگیری در کودکان ابتدایی*. تهران: ناشر: عصر بصیرت

سیدمحمدی، یحیی(۱۴۰۰). *آسیب‌شناسی روانی کودک و نوجوان*، ناشر: ویرایش، روان. تهران: ارسباران

قدسی‌بجدنی، رضا (۱۴۰۰). *آسیب‌شناسی اختلالات روانی کودکان*، ناشر: جالیز

مش، الفج و ولف،د ای .(۲۰۱۷). *روان‌شناسی مرضی کودک*. ترجمه شریفی درآمدی و عزیزیان و مرادی، تهران؛ نشر ویرایش.

وبرج و پلاتس، س ای (۱۳۹۲). *اختلال‌های رفتاری و هیجانی*: نظریه و عمل . ترجمه: شریفی درآمدی و شاهی، تهران: نشر باور

وایس،روس .(۱۳۹۹). *آسیب‌شناسی روانی کودک و نوجوان*. ترجمه: سید محمدی،یحی. تهران: نشر ویرایش.

مطهری، مرتضی . (۱۳۹۶). انسان و سرنوشت. تهران: انتشارات صدرا

Weis, R. (2020). *Introduction to abnormal child and adolescent psychology*. Sage publications.
Phares, V. (2020). *Understanding abnormal child psychology*. John Wiley & Sons.
Rrael, A. C., Malatras, W., & Wicks-Nelson, R. (2020). *Abnormal child and adolescent psychology*. Routledge.
Mash, E., & Wolfe, D. (2019). *Abnormal Child Psychology*. Boston. MA: Cengage.

عنوان درس به فارسی:	روانشناسی افراد تیز هوش و خلاق			
عنوان درس به انگلیسی:	psychology of giftedness and creativity		نوع درس و واحد	
دروس پیش‌نیاز:	ندارد		پایه ☐	نظری ■
دروس هم‌نیاز:	ندارد		تخصصی اجباری ■	عملی ☐
تعداد واحد:	۲ واحد		تخصصی اختیاری ☐	نظری-عملی ☐
تعداد ساعت:	۳۲ ساعت		رساله / پایان‌نامه ☐	

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر: ....

الف) هدف کلی

آگاهی دانشجویان با مبانی نظری و عملی روانشناسی کودکان تیزهوش و خلاق

ب) اهداف ویژه

- آشنایی و تسلط دانشجویان بر مبانی کودکان تیزهوش
- آشنایی و تسلط دانشجویان بر رویکردها و نظریه‌های در مورد هوش و تیزهوشی
- آشنایی و تسلط دانشجویان بر رویکردهای آموزشی، درمانی و مداخله‌ای برای کودکان تیزهوش

پ) مباحث یا سرفصل‌ها

- تعریف و توصیف اصطلاح هوش، تیزهوشی و سیر تحول هوش، ماهیت هوش
- نظریه‌های هوش (نظریه‌های روانسنجی/ شناختی)
- هوش و خلاقیت
- تیزهوشان چند معلولیتی و تیزهوشان کم پیشرفت
- روشهای شناسایی و ارزیابی افراد تیزهوش (دختران و پسران تیزهوش)
- آینده و تیزهوش
- جامعه، خانواده و کودکان تیزهوش
- تنوع فرهنگی و قومیتی و تیزهوشی

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف

محتوای آموزشی منطبق با سر فصل ها و هدف های آموزشی به صورت منسجم ارائه می شود. همچنین از فیلم های آموزشی در جهت تفهیم بیشتر مطالب استفاده می شود. در راستای مشارکت و حضور فعال دانشجویان، بخشی از زمان کلاس به ارائه جدیدترین مطالب علمی و پژوهشی منطبق با سرفصل های پیشنهادی توسط دانشجویان اختصاص داده می شود.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی)

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال	۵۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال	۵۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

این واحد مانند سایر واحدهای درسی دانشگاه در کلاس درس یا در صورت لزوم در فضای آموزشی برخط امکان پذیر است.

چ) فهرست منابع پیشنهادی

اژه ای، جواد(۱۳۹۵) ویژگی های کودکان تیزههوش. تهران: نشر سمپاد

داوری، رحیم (۱۳۸۴). *روانشناسی کودکان تیزهوش*. تهران: نشر طیف نگار

جیمز گالاگر (۲۰۱۱). *آموزش کودکان تیزهوش* .ترجمه مجید مهدی زاده .مشهد: انتشارات استان قدس

سالی و استرنبرگ (۲۰۰۰). تیزهوشی. ترجمه مجتبی امیری مجد(۱۳۹۸). تهران: انتشارات دانژه.

شکوهی‌یکتا محسن و پرند، اکرم (۱۳۹۷). *روان‌شناسی و آموزش تیزهوشان*، ناشران: طبیب، تیمورزاده

کاظمی‌حقیقی ناصرالدین (۱۴۰۰). *روانشناسی کودکان تیزهوش و روشهای آموزش ویژه*، ناشر: تابان خرد

میکانی، عباس (۱۴۰۰) خلاقیت و تفکر (روانشناسی و آموزش و پرورش کودکان تیزهوش و خلاق)، ناشر: آوای نور

Christine Elliott, Judy Furlong-Mallard, Barbara McGrath, Terry Pike. (2013). *Teaching students who are gifted.. Handbook for Teachers: Gifted and Talented Students*. Newfoundland and Labrador Department of Education.

Dixon, F. A., & Moon, S. M. (Eds.). (2021). *The handbook of secondary gifted education*.

Routledge.Mofield, E., & - - Krausz, Michael (2009). *The idea of creativity*. The Netherlands. Koninklijke Brill NV incorporates the imprints Brill, Hotei Publishing.

Kauffman, J. M., Hallahan, D. P., Pullen, P. C., & Badar, J. (2018). *Special education*: What it is and why we need it. Routledge.

Miraca U.M. Gross (2010). *Exceptionally Gifted Children Second Edition*. by Routledge Falmer 11 New Fetter Lane, London EC4P 4EE

Mary Treseler O'Brien (2007). *Programming Collective Intelligence*. Published by O'Reilly Media, Inc., 9993 Gravenstein Highway North, Sebastopol, CA 13273.

Phelps, V. (2021). *Collaboration, teaching, and coaching in gifted education*: Sharing strategies to support gifted learners. Routledge.

Peters, S. J., & Brulles, D. (2021). *Designing gifted education programs and services*: From purpose to implementation. Routledge.

Sylvia B. Rimm, Del Siegle and Gary A. Davis (2018).*Education of the Gifted and Talented*. Pearson Education, Inc., Upper Saddle River, New Jersey

عنوان درس به فارسی:	روانشناسی و توانبخشی اختلال‌های یادگیری و آموزشگاهی			
عنوان درس به انگلیسی:	Psychology and rehabilitation of learning and academic disorders		نوع درس و واحد	
دروس پیش‌نیاز:	ندارد		پایه ☐	نظری ■
دروس هم‌نیاز:	ندارد		تخصصی اجباری ■	عملی ☐
تعداد واحد:	۲ واحد		تخصصی اختیاری ☐	نظری-عملی ☐
تعداد ساعت:	۳۲ساعت		رساله / پایان‌نامه ☐	

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر: ....

الف) هدف کلی

آشنایی و تسلط دانشجویان بر کودکان دچار اختلال یادگیری خاص

ب) اهداف ویژه

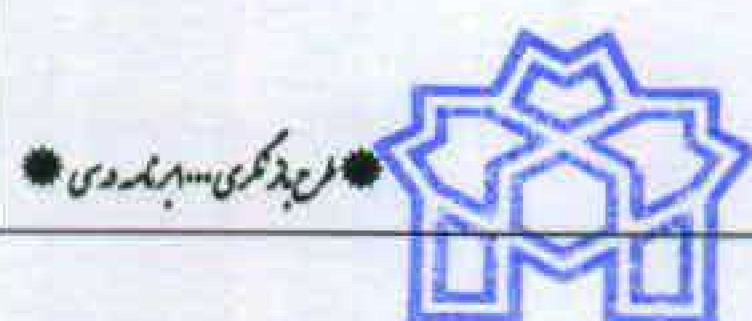
- آشنایی و تسلط دانشجویان بر اصول و انواع روش‌های آموزشی در کودکان دچار اختلال یادگیری خاص
- آشنایی و تسلط دانشجویان بر انواع رویکردهای توانبخشی در کودکان دچار اختلال یادگیری خاص
- آشنایی و تسلط دانشجویان بر نیازها، نگرش‌ها و نقش خانواده در آموزش، توانبخشی و مداخله بهنگام در اختلال یادگیری خاص
- آشنایی و تسلط دانشجویان بر نقش اختلال یادگیری خاص در تحول روانی و تحصیلی کودکان

پ) مباحث یا سرفصل‌ها

- تعاریف و تاریخچه اختلال یادگیری خاص و اصطلاحات مربوطه
- طبقه‌بندی اختلالات یادگیری خاص
- اختلال خواندن، تعریف و تشخیص و درمان
- اختلال نوشتن، تعریف و تشخیص و درمان
- اختلال ریاضی، تعریف و تشخیص و درمان
- مداخله زودهنگام و اهمیت آن در اختلال یادگیری خاص
- نقصهای پردازشی روانشناختی و زبانشناختی در اختلال یادگیری خاص
- اختلال یادگیری خاص و فرایند تحول روانی و تحصیلی کودکان
- توانمندسازی افراد با اختلالت زبان و گفتار براساس آموزه های دینی و معنوی و بومی

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف

محتوای آموزشی منطبق با سر فصل ها و هدف های آموزشی به صورت منسجم ارائه می شود. همچنین از فیلم های آموزشی در جهت تفهیم بیشتر مطالب استفاده می شود. در راستای مشارکت و حضور فعال دانشجویان، بخشی از زمان کلاس به ارائه جدیدترین مطالب علمی و پژوهشی منطبق با سرفصل های پیشنهادی توسط دانشجویان اختصاص داده می شود.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی)

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال	۵۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال	۵۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

این واحد مانند سایر واحدهای درسی دانشگاه در کلاس درس یا در صورت لزوم در فضای آموزشی برخط امکان پذیر است.

چ) فهرست منابع پیشنهادی

بیاتی، افسانه (۱۴۰۰). اختلال یادگیری دانش‌آموزان. تهران: ناشر: موسسه اندیشه کامیاب ایرانیان

دهقانی‌سلطانی، مهسا. تاجیکی یلدا ، پورجماد سعید. (۱۳۹۹). کمک به کودکان مبتلا به مشکلات یادگیری زبان، ناشر: آذرگان

سیف‌نراقی مریم ، نادری، عزت‌الله (۱۳۹۹). نارسایی‌های ویژه در یادگیری و چگونگی تشخیص و روشهای بازپروری، ناشر: ویرایش، روان، ارسباران

کریمی، یوسف. (۱۳۹۴). اختلالات یادگیری: مسائل نظری و عملی. تهران: نشر ساوالان.

هالاهان، دانیل. و همکاران. (۲۰۰۵). اختلال‌های یادگیری. ترجمه حمید علیزاده و همکاران. ۱۳۹۲. تهران:نشر ارسباران.

لرنر، ژانت. (۱۹۹۷). ناتوانی‌های یادگیری. ترجمه عصمت دانش(۱۳۸۴). تهران: نشر دانشگاه شهید بهشتی

ملکی حسن. (۱۳۸۴) خانواده و تربیت دینی. تهران: انتشارات انجمن اولیاء و مربیان

مطهری، مرتضی . (۱۳۹۶). انسان و سرنوشت. تهران: انتشارات صدرا

Bruce F. Pennington. (2019). *Diagnosing Learning Disorders*, Third Edition: From Science to Practice. The Guilford Press; Third edition.

Westwood, P. (2017). *Learning disorders*: A response-to-intervention perspective. Rutledge.

Flanagan et.al (2022). *Essentials of Specific Learning Disability Identification*. Wiley; 2nd edition

Fletcher, J. M., Lyon, G. R., Fuchs, L. S., & Barnes, M. A. (2018). *Learning disabilities*: From identification to intervention. Guilford Publications.

دانشگاه علامه طباطبائی

عنوان درس به فارسی:	درمان‌های شناختی – رفتاری			
عنوان درس به انگلیسی:	Cognitive and Behavioral therapies		نوع درس و واحد	
دروس پیش‌نیاز:	ندارد		پایه ☐	نظری☐
دروس هم‌نیاز:	ندارد		تخصصی اجباری ■	عملی ☐
تعداد واحد:	۲ واحد		تخصصی اختیاری ☐	نظری-عملی■
تعداد ساعت:	۴۸ ساعت		رساله / پایان‌نامه ☐	

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر: ....

الف) هدف کلی

آشنایی و تسلط دانشجویان بر تعاریف و تاریخچه رفتار و اصول اصلاح رفتار

ب) اهداف ویژه:

- آشنایی و تسلط دانشجویان بر نظریه‌ها و اصول زیربنایی روش‌های تغییر رفتار
- آشنایی و تسلط دانشجویان بر روش های سنجش و پژوهش در حوزه رفتار
- آشنایی و تسلط دانشجویان بر برنامه‌های تغییر و اصلاح رفتار

پ) مباحث یا سرفصل‌ها

- تعاریف و تاریخچه اختلال یادگیری خاص و اصطلاحات مربوطه
- هدف های یادگیری و تعریف رفتار
- برنامه تغییر رفتار و رفتار درمانی
- انتخاب روش تغییر رفتار
- ویژگی‌های پژوهش در تغییر رفتار و رفتار درمانی
- نظریه های شرطی سازی
- نظریه های شناختی در تغییر و اصلاح رفتار
- روش ها و فنون برخاسته از نظریه های تغییر رفتار و رفتار درمانی
- تغییر و اصلاح رفتار در کودکان با نیازهای ویژه
- مبانی علوم انسانی -اسلامی در تغییر رفتار

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف

محتوای آموزشی منطبق با سر فصل ها و هدف های آموزشی به صورت منسجم ارائه می شود. همچنین از فیلم های آموزشی در جهت تفهیم بیشتر مطالب استفاده می شود. در راستای مشارکت و حضور فعال دانشجویان، بخشی از زمان کلاس به ارائه جدیدترین مطالب علمی و پژوهشی منطبق با سرفصل های پیشنهادی توسط دانشجویان اختصاص داده می شود.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی)

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال ۵۰ درصد

آزمون پایان نیمسال ۵۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

این واحد مانند سایر واحدهای درسی دانشگاه در کلاس درس یا در صورت لزوم در فضای آموزشی برخط امکان پذیر است.

چ) فهرست منابع پیشنهادی

آقاجانی‌فشارکی زهرا (۱۴۰۰). *مشاوره با رویکرد شناختی رفتاری*، ناشر: کاشف علم

سیف، علی اکبر (۱۳۹۲). *تغییر رفتار و رفتار درمانی (نظریه ها و روش ها)*. تهران: انتشارات دوران

شریفی مقدم، عاطفه. (۱۴۰۰). *رویکردهای شناختی رفتاری مبتنی بر ذهن‌آگاهی*، ناشر: پادینا

حسن نیا، فاطمه (۱۴۰۰). *درمان شناختی رفتاری*، ناشر: فرا انگیزش

پیرخائفی و همکاران (۱۴۰۰). *درمانگری شناختی رفتاری اختلالات روانی*: شواهد اطلاعاتی پایه، ناشر: جهاد دانشگاهی (واحد تهران)

ملکی حسن. (۱۳۸۴) خانواده و تربیت دینی. تهران: انتشارات انجمن اولیاء و مربیان

مطهری، مرتضی . (۱۳۹۶). انسان و سرنوشت. تهران: انتشارات صدرا

Cipani, E., & Schock, K. M. (2010). *Functional behavioral assessment, diagnosis, and treatment*: A complete system for education and mental health settings. Springer Publishing Company.

Kazdin, A. E. (2012). *Behavior modification in applied settings*. Waveland Press.

Knaus, W. J. (2021). *The Cognitive Behavioral Workbook for Anger: A Step-by-step Program for Success*. New Harbinger Robichaud, M., Koerner, N., & Dugas, M. J. (2019). *Cognitive behavioral treatment: From science to practice*. Routledge.

Publications.Martin, G., & Pear, J. J. (2019). *Behavior modification*: What it is and how to do it. Routledge.

Ramsay, J. R., & Rostain, A. L. (2014). *Cognitive behavioral therapy for adult ADHD: An integrative psychosocial and medical approach*. Routledge.

Treadwell, T. W., Dartnell, D. J., Travaglini, L. E., & Abeditehrani, H. (2020). Integrating CBT with experiential theory and practice: A group therapy workbook. Routledge.

عنوان درس به فارسی:	توانبخشی شناختی			
عنوان درس به انگلیسی:	Cognitive Rehabilitation		نوع درس و واحد	
دروس پیش‌نیاز:	ندارد		پایه ☐	نظری ☐
دروس هم‌نیاز:	ندارد		تخصصی اجباری ■	عملی ☐
تعداد واحد:	۲ واحد		تخصصی اختیاری ☐	نظری-عملی ■
تعداد ساعت:	۴۸ ساعت		رساله / پایان‌نامه ☐	

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر: ....

الف) هدف کلی

آشنایی و تسلط دانشجویان بر توانبخشی شناختی

ب) اهداف ویژه

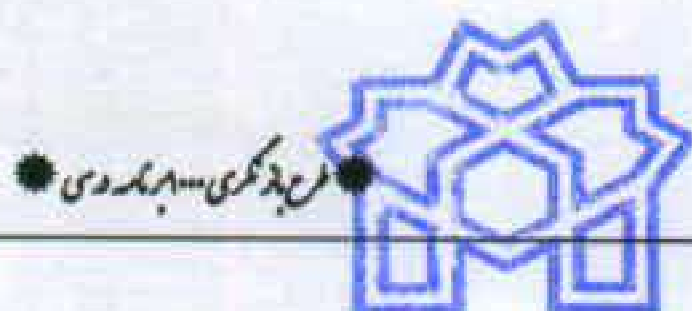
- آشنایی و تسلط دانشجویان بر انواع نارسایی ها و نقایص، شناختی
- آشنایی و تسلط دانشجویان بر نقش کارکردهای شناختی در زندگی روزمره، آشنایی و تسلط دانشجویان بر راهبردها و مداخله‌های شناختی برای بهبود
- تقویت و ارتقاء توانمندی‌های شناختی
- آشنایی عملی با فضای توانبخشی شناختی بصورت کلینیکی و پاراکلینیکی

پ) مباحث یا سرفصل‌ها

- مقدمه ای بر توانبخشی شناختی: زمینه شکل گیری توانبخشی شناختی.
- آگاهی نحوه و مدیریت توجه، تمرکز، احساس، ادراک، حافظه، کارکردهای اجرایی. نظریه های زیربنایی کار با نقایص شناختی.
- اصول توانبخشی و راهبردهای ترمیم، حفظ و وضعیت شناختی.
- توانبخشی مشکلات مرتبط با کارکردهای اجرایی: ارزیابی و تشخیص مشکلات مربوط به کارکردهای اجرایی
- روش های توانبخشی نقایص مربوط به کارکردهای اجرایی
- توانبخشی مشکلات مرتبط با نقایص ارتباطی و زبانی
- توانبخشی مشکلات مرتبط با اختلال های هیجانی و عاطفی
- توانبخشی مشکلات مرتبط با تفکر و یادگیری

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف

محتوای آموزشی منطبق با سر فصل ها و هدف های آموزشی به صورت منسجم ارائه می شود. همچنین از فیلم های آموزشی در جهت تفهیم بیشتر مطالب استفاده می شود. در راستای مشارکت و حضور فعال دانشجویان، بخشی از زمان کلاس به ارائه جدیدترین مطالب علمی و پژوهشی منطبق با سرفصل های پیشنهادی توسط دانشجویان اختصاص داده می شود.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی)

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال	۵۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال	۵۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

این واحد مانند سایر واحدهای درسی دانشگاه در کلاس درس یا در صورت لزوم در فضای آموزشی برخط امکان پذیر است.

چ) فهرست منابع پیشنهادی

آباریکی، اگرم (۱۳۹۷). *توانبخشی شناختی برای کودکان با اختلال یادگیری خاص*، انتشارات سنجش و دانش

بارارا ویلسون و همکارن (۲۰۰۸). رویکرد *رفتاری به توانبخشی شناختی*. ترجمه سعید رضایی (۱۳۹۸).تهران: انتشارات رشد فرهنگ.

سیمرود-کلیکمن(۲۰۰۸). *نوروسایکولوژی کودک*. ترجمه سعید رضایی(۱۳۹۸). انتشارات رشد فرهنگ

محبوبه اقبال‌سعیدی، احمد غضنفری (۱۳۹۹) *توانبخشی شناختی کارکردهای اجرایی در اختلالات یادگیری*. تهران. انتشارات سنجش و دانش

زارع، حسین و همکاران (۱۴۰۰). *توان‌بخشتی عصب روان‌شناسی*، ناشر: سمت

زارع، حسین و همکاران (۱۴۰۰). *مبانی نظری و راهنمای عملی توانبخشی عصب – روانشناختی*. تهران: ناشران: ارجمند

DeLuca John. (2021). *Cognitive Rehabilitation and Neuroimaging*: Examining the Evidence from Brain to Behavior, Springer

Marcotte, T & eral.(2021). *Neuropsychology of Everyday Functioning*. The Guilford Press.

Roque Aguilar, Dangel. (2021). *Cognitive Stimulation*: *Psychoeducational Intervention in Children with Limited Intellectual Functioning*, Our Knowledge Publishing.

Sohlberg, M. M., & Mateer, C. A. (Eds.). (2011). *Cognitive rehabilitation*: An integrative neuropsychological approach. Guilford Press.

Sohlberg, M. M., & Mateer, C. A. (2009). *Introduction to cognitive rehabilitation*. New York: Guilford Press.

عنوان درس به فارسی:	عصب روانشناسی کودک			
عنوان درس به انگلیسی:	Child Neuropsychology		نوع درس و واحد	
دروس پیش‌نیاز:	ندارد		پایه ☐	نظری ■
دروس همنیاز:	ندارد		تخصصی اجباری ■	عملی ☐
تعداد واحد:	۲ واحد		تخصصی اختیاری ☐	نظری-عملی ☐
تعداد ساعت:	۳۲ساعت		رساله / پایان‌نامه ☐	

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر: ....

الف) هدف کلی

آشنایی و تسلط دانشجویان بر زمینه‌های عصب شناختی رفتارها و اختلال‌ها در کودکان

ب) اهداف ویژه

- آشنایی و تسلط دانشجویان بر قلمرو عصب روانشناسی
- آشنایی و تسلط دانشجویان بر ابزارها و تجهیزات حوزه عصب روانشناختی
- آشنایی و تسلط دانشجویان بر اختلال های همبود با اختلالات عصب روانشناختی

پ) مباحث یا سرفصل‌ها

- مقدمه‌ای بر عصب‌روانشناسی بالینی کودک
- تشریح اعصاب کارکردی
- ساختار و کارکرد نورون
- رشد و تکامل سیستم اعصاب مرکزی (CNS)
- فناوری‌های الکتروفیزیولوژیک و تصویربرداری عصبی در عصب روانشناسی
- یکپارچه سازی ارزیابی‌های عصب شناسی، رادیولوژی مغز و اعصاب و روانشناسی
- حوزه‌های عملکرد عصب – روانشناختی
- رویکردهای ارزیابی عصب روانشناسی و فرایندهای تشخیصی
- همبستگی عصب روانشناسی اختلال های روانپزشکی کودکی و بزرگسالی
- مدل‌های بیوشیمیایی و عصبی- روانی اختلال های روانی کودکی

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف

محتوای آموزشی منطبق با سر فصل ها و هدف های آموزشی به صورت منسجم ارائه می شود. همچنین از فیلم های آموزشی در جهت تفهیم بیشتر مطالب استفاده می شود. در راستای مشارکت و حضور فعال دانشجویان، بخشی از زمان کلاس به ارائه جدیدترین مطالب علمی و پژوهشی منطبق با سرفصل های پیشنهادی توسط دانشجویان اختصاص داده می شود.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی)

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال ۵۰ درصد

آزمون پایان نیمسال ۵۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

این واحد مانند سایر واحدهای درسی دانشگاه در کلاس درس یا در صورت لزوم در فضای آموزشی برخط امکان پذیر است.

چ) فهرست منابع پیشنهادی

سیل آر. رینالدز و ایلیجین فیلیچر-جونز(۲۰۱۱). *کتاب مرجع نوروسایکولوژی بالینی کودک*. ترجمه محمد کریم خداپناهی وپریسا موسوی. انتشارات دانشگاه شهید بهشتی

سیمرود کلیکمن(۲۰۰۹). عصب *روانشناسی بالینی کودک*. ترجمه سعید رضایی. تهران: انتشارات رشد فرهنگ

باربارا ویلسون(۲۰۱۷) *توان بخشی عصب شناختی*. ترجمه سعید رضایی. انتشارات دانشگاه

باربارا ویلسون، کامیلا هربر، آگنس شیل (۲۰۰۹). *توانبخشی عصب روانشناختی*. ترجمه سعید رضایی. تهران: انتشارات رشد فرهنگ

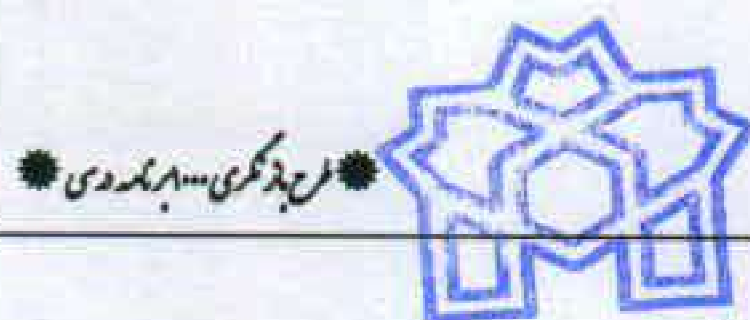
زارع، حسین و همکاران (۱۴۰۰). *توان‌بخشتی عصب روان‌شناسی*، ناشر: سمت

زارع، حسین و همکاران (۱۴۰۰). *مبانی نظری و راهنمای عملی توانبخشی عصب - روانشناختی*. ناشران: ارجمند

Seron, X., & Deloche, G. (Eds.). (2018). *Cognitive approaches in neuropsychological rehabilitation* (Vol. 11). Routledge.

Wilson, B. A., Winegardner, J., van Heugten, C. M., & Ownsworth, T. (Eds.). (2017). *Neuropsychological rehabilitation*: The international handbook. Psychology Press.

Wilson, B. A., & Betteridge, S. (2019). *Essentials of neuropsychological rehabilitation*. Guilford Publications.

عنوان درس به فارسی:	کارورزی بالینی در حوزه کودکان			
عنوان درس به انگلیسی:	Clinical Internship in children		نوع درس و واحد	
دروس پیش‌نیاز:	ندارد		پایه ☐	نظری ☐
دروس هم‌نیاز:	ندارد		تخصصی اجباری ■	عملی ■
تعداد واحد:	بدون واحد	عملی	تخصصی اختیاری ☐	نظری-عملی ☐
تعداد ساعت:	یک ترم		رساله / پایان‌نامه ☐	

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر: مراجعه به کلینیک‌ها
در صورت لزوم نیاز به دریافت آموزش‌های تخصصی می‌باشد.

الف) هدف کلی

دریافت تجربیات عملی در حوزه کودکان استثنایی

ب) اهداف ویژه

- پیوند بین آموزش‌های نظری و عملی در حوزه کودکان استثنایی
- آشنایی و تسلط دانشجویان بر مداخلات عملی حوزه کودکان استثنایی
- بکارگیری دانش نظری در محیط واقعی در زمان کار با کودکان استثنایی

پ) مباحث یا سرفصل‌ها

- بررسی و آشنایی و تسلط دانشجویان بر مداخلات موثر برای کودکان استثنایی
- تدوین مداخله علمی و موثر در قلمرو کودکان استثنایی
- بررسی تحلیلی و تخصصی چالش‌های اجرای مداخلات در حوزه کودکان استثنایی
- تمرکز بر روش‌های نوین مداخلات درمانی، آموزشی و توانبخشی موثر در حوزه کودکان استثنایی

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف

تمرکز بر یافته‌های جدید در حوزه کودکان استثنایی و تلاش علمی در راستای پاسخ‌دهی به خلاهای پژوهشی در حوزه کودکان استثنایی.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی)

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

مراجعه به کلینیک‌ها و مراکز مرتبط با کودکان استثنایی

چ) فهرست منابع پیشنهادی

- کتب، مقالات و گزارش‌های پژوهشی ملی و بین‌المللی اخیر در حوزه کودکان استثنایی

عنوان درس به فارسی:	رساله			
عنوان درس به انگلیسی:	Thesis		نوع درس و واحد	
دروس پیش‌نیاز:	همه دروس نظری		پایه ☐	نظری ☐
دروس هم‌نیاز:	ندارد		تخصصی اجباری ☐	عملی ☐
تعداد واحد:	۱۸ واحد	۱۸ واحد عملی	تخصصی اختیاری ☐	نظری-عملی ☐
تعداد ساعت:	-		رساله / پایان‌نامه ■	

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر: ....

در صورت لزوم نیاز به دریافت آموزش‌های تخصصی می‌باشد.

الف) هدف کلی

بررسی تخصصی حوزه خاص در کودکان استثنایی

ب) اهداف ویژه

- پیوند بین آموزش‌های نظری و عملی در حوزه کودکان استثنایی
- آشنایی و تسلط دانشجویان بر مبانی نظری و عملی حوزه کودکان استثنایی
- آشنایی و تسلط دانشجویان بر مبانی نظری، عملی و جدیدترین مطالعات و یافته‌های علمی و پژوهشی در زمینه روان‌شناسی کودکان استثنایی

پ) مباحث یا سرفصل‌ها

- ارائه تازه‌های پژوهشی در زمینه‌های گوناگون گروه‌های مختلف کودکان استثنایی
- تدوین پژوهش علمی در قلمرو کودکان استثنایی
- بررسی تحلیلی و تخصصی چالش‌های حوزه کودکان استثنایی
- تمرکز بر روش‌های نوین مداخلات درمانی، آموزشی و توانبخشی در حوزه کودکان استثنایی

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف

تمرکز بر یافته‌های جدید در حوزه کودکان استثنایی و تلاش علمی در راستای پاسخ‌دهی به خلاهای پژوهشی در حوزه کودکان استثنایی.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی)

نگارش رساله

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

این واحد مانند سایر واحدهای درسی دانشگاه در کلاس درس یا در صورت لزوم در فضای آموزشی برخط امکان پذیر است.

چ) فهرست منابع پیشنهادی

جدیدترین مقاله‌های علمی معتبر داخلی و خارجی مربوط به حیطه‌های گوناگون روان‌شناسی کودکان استثنایی

کتب، مقالات و گزارش‌های پژوهشی ملی و بین‌المللی اخیر در حوزه کودکان استثنایی

